

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Breviario Concionatorio, Strenæ, Fidelis Prophetissa Concionibus de B. M. Virgine serviens, Conciones Occurrentes & Funebres

Tylkowski, Wojciech

Oliva, 1686

De Avibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51821)

potestate, vel non tradideris mihi prater te, quæ uxor eius es. Quomodo ergo possum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum? Studeant serui hujus Josephi esse similes in innocentia, simplicitate, & fidelitate. Ut verò hanc lamellam æneam seruetis do custodiam, spem retributionis. Ut enim diligentius & fidelius Dominis vestris seruiatis. cogitate, DEum aliquando operam vestram remuneraturum, laborem vestrum non futurum inanem coram DEO. Cogitate vos aliquando à seruitute liberandos Rom. 8. *in libertatem gloria filiorum DEI. Nam expectatio creaturæ revelationem filiorum Dei expectat. Vanitati enim creaturæ subjecta est, non volens, sed propter eum qui subiecit eam in spe.* Sperate ergo vos, qui nunc serui estis hominum, futuros aliquando Filios DEI in æterna beatitudine, & audituros vocem illam Matth. 25. *Euge serue bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.* Tunc scietis quoniam unusquisq; quod fecerit bonum hoc recipiet à Domino, sive seruus, sive liber, ut Apost. promittit ad Ephesios scribens.

STRENA VI.

De Avibus.

Distribuemus nunc Strenas ab Avibus petitas, quæ in Scriptura ponuntur. Inter quas eminet regalis aquila, Hæc igitur offero in Strenam *Sacerdotibus & Præpositis Ecclesiarum* ob diversas considerationes. Primò namque inter omnes aves maximè sublimis est aquila. Quis verò status sublimior Sacerdotali? In sublimi quidem dignitate constituti sunt Principes, Reges, & Imperatores. Sed tamen hi libenter & humiliter se Sacerdotibus subijciunt, ac coram genibus eorum sese prosternunt Ecclesiastici 4. *Presbytero humilia animam tuam.* Et cap. 7. *Honora Deum ex tota anima tua & honorifica Sacerdotes. Habent quidem*

terrestres Principes vinculi potestatem ait D. Chrysoft. lib. 3. de Sacerd. Verum corporum solum. Vinculum autem Sacerdotum ipsam animam contingit, atq; ad caelos pervadit, usq; adeo, ut quacunq; infernè Sacerdotes consecerint, illa eadem DEUS rata habeat. Quidnam hoc aliud dicas, esse, nisi omnem rerum caelestium potestatem illis à Deo concessam, quorumcunq; enim, ait, peccata retinueritis, retenta sunt? quanam, obsecro, potestas hac unà major esse queat? Pater omnifariam suam potestatem Filio suo dedit, Cæterum video ipsam eandem omnifariam potestatem à Filio illis traditam. Rursum. is datum est, ut potestatem habeant, quam DEUS optimus neq; Angelis, neq; Archangelis datam esse voluit. Neq; enim ad illos dictum est. Quacunq; alligaveritis in terra, erunt alligata & in caelo. Videte ergo quàm sublimes sint Sacerdotes auctoritate & potestate.

2. Aquila altissimè volat. Ideoq; Scriptura ad superbum se elevantem ita loquitur. Abdix. Si exaltatus fueris ut Aquila, & si inter sidera posueris nidum tuum, inde detraham te, dicit Dominus. Sacerdotum est altiùs cæteris caelestia conscendere, ut dicere queant cum Apost. Philip. 3. Nostra conversatio in caelis est. Illi potissimùm, quæ sursum sunt, sapere & quærere debent. Coloss. 3. non quæ super terram. Illis præcipue dicendum & clamandum cum Pl. 72. Quid mihi est in caelo, & à te quid volui super terram? &c. O quàm sublimis fuit Aquila Apost. Paulus 2. Cor. 12. qui in tertium usq; evolavit caelum! Quàm altivolans Aquila D. Joan. Evang. qui, ut Div. August. in Joan. ait, non solum cacumina montium ut Geometra, non solum altitudinem syderum ut Astrologi, sed etiam super omnes caelos conscendit. Nisi enim conscendisset, quomodo ad verbum per quod facta sunt omnia, pervenisset? In principio inquit, erat Verbum, & Verbum erat apud Deum &c. Rursus idem tract. 36. in Joan. In quatuor Evangelis, vel potius quatuor libris unius Evangelii S. Joannes Apost. non immerito secundum intelligentiam spiritualem Aquila comparatur, altiùs enim multò sublimiusq; cæteris tribus

Evan-

Evangelistis crexit predicationem suam. Nam ceteri tres Evangeliste tanquam cum homine Domino in terra ambulant, & de Divinitate ejus pauca dixerunt; istum autem quasi pigerit in terra ambulare, sicut ipse sermonis sui exordio intonuit, crexit se non solum super terram & super omnem ambitum aëris & cali, sed super etiam omnem exercitum Angelorum, omnemq; constitutionem invisibilem Potestatum, & pervenit ad eum per quem facta sunt omnia, dicendo. In principio erat verbum &c. 3. Aquila in volatu suo est celerrima. Unde Scriptura volens significare magnam celeritatem Thren. 4. *Velociores fuerunt persecutores nostri Aquilis cali.* Ita Sacerdotes non tardos, socordes, desidiosos, ac negligentes esse oportet Jer. 38. *Maledictus homo qui facit opus Domini fraudulenter.* Alii legunt negligenter; sed in officio divino alacres, excitatos, strenuos. *Monco vos,* inquit D. Bern. term. 47. in Cant. *Dilectissimi parè semper ac strenuè divinis interesse laudibus, strenuè quidem, ut sicut reverenter, ita alacriter Domino assistatis. Non pigri, non somnolenti, non oscitantes, non parcentes vocibus, non præcidentes verba dimidia, non transilientes integra, non fractis & remissis vocibus muliebri quiddam balba de nave sonantes; sed virili ut dignum est sonitu & affectu voces spiritus S. depromentes.* Hæc ille de horis Canonicis in choro. Prov. 22. *Vidisti virum velocem in opere suo. Cor am Regibus stabit nec erit ante ignobiles.* Et Eccl. 31. *In omnibus tuis esto velox.* 4. Aquila valdè oculorum acie præcellit, & solares fixè intuetur radios. Habeant & Sacerdotes claros oculos juxta illud. Cant. 1. *Oculi tui columbarum.* Per oculos significari intentionem clarum, quia prius illuc oculos intendimus quò procedimus. Matth. 6. *Si oculus tuus simplex fuerit, totum tuum corpus lucidum erit.* Habeant rectam in omnibus intentionem, nihil quærant in operibus suis nisi Dei honorem & gloriam, & animarum salutem. Attendant, Matth. 6. *ne justitiam suam faciant coram*

hominibus ut videantur ab eis. Non evangelisent nec ministrent turpis lucris causâ, Intueantur etiam solares radios, id est, contemplantur splendorem divinæ bonitatis, misericordiæ, ac similibus operum. Hinc non malè quadraret Sacerdotibus nomen *Videns*, cuiusmodi nomine, olim Prophetæ vocabantur. Dicit enim Scriptura hunc in modum, Reg. 9. *Olim in Israël sic loquebantur unusquisq; vadens consulere DEum. Eamus ad Videntem, qui enim Propheta dicitur hodie, vocabatur olim Videns.* Unde Saul & puer ejus interrogantes de Samuele dixerunt. *Num hic est Videns?* Debent namque plura videre quàm alii, id est, majorem divinaram rerum habere noticiam, ne obijciatur eis illud quod Christus Nicodemo. Joan. 3. *Ergo & tu Magister in Israël, & hac ignoras?* Et Matth. 15. *Si cæcus cæco ducatum præbet, nonne ambo in foveam cadunt?* Habeant ergò perspicaces oculos instar aquilæ. 5. Aquila ut nucem frangat in sublime evolat, & inde nucem in saxum aliquod demittit, & sic eam frangit. Ita Sacerdotes ut frangant dura subditorum & populorum corda, priùs ipsi vitæ suæ exemplo in altum conscendere debent, tum enim majorum virtute & energia frangent duriciem cordium humanorum. Sic Christus qui Aquila vocatur Pl. 17. volavit super penas ventorum, fregit duriciam cordis discipulorum suorum. Ascendens in altum, & post resurrectionem suam discipulis apparens, Marc. 16. Exprobrans eis incredulitatem eorum, & duriciam cordis, quia his qui viderant eum resurrexisse à mortuis non crediderant. Isai. 40. *Ascendo in montem excelsum, tu qui evangelizas Sion. Quorsum ascendere oportet? vitæ sanctitate eminare, ut sagittas divinorum verborum impingant fortiùs in corda inimicorum Regis obdurata. Pl. 44. Sagittæ tuæ acutæ, populi sub te cadent in corda inimicorum Regis.* Denique docent aquilæ volare pullos suos dicente Scripturâ Deut. 32. *Sicut aquila provocans ad volandum pullos suos, & super eos volitans expandit alas suas.*

suas. Ita Sacerdotum est docere inferiores & sæculares quomodo volare debeant in cœlum, & dare eis pennas ad volandum Ps. 44. sicut columbæ ut requiescant. Debent se aliquando etiam infirmitatibus hominum accommodare, & omnibus omnia fieri, ut omnes Christo lucrifaciant. Ita fecit alti volans Aquila D. Paulus, qui in tertium evolaverat cœlum, ille enim sic de seiplo testatur. 1. Cor. 9. *Cum liber essem ex omnibus, omnium me servum feci ut plures lucrifacerem, & factus sum Judæis tanquam Judæus ut Judæos lucrarer: iis qui sub lege sunt, quasi sub lege essem, cum ipse sub lege non essem, ut eos qui sub lege erant lucrifacerem. Iis qui sine lege erant tanquam sine lege essem, cum sine lege DEI non essem, sed in lege essem Christi ut lucrifacerem eos qui sine lege erant. Factus sum infirmus infirmis ut infirmos lucrifacerem &c.* Hæc autem omnia fecit non simulantis astu, sed compatientis affectu ut D. Aug. epist. 29. ait, & lib. contra mendacium cap. 12. *Neq; enim, ut pulchrè ait Div. Gregor. egregius prædicator, ut quasi Judæus fieret ad perfidiam erupit, neq; ut quasi sub lege esset, ad carnale Sacrificium rediit, neq; ut omnibus omnia fieret simplicitatem mentis convertit in varietatem erroris. Sed condescendendo appropinquabat infidelibus non cadendo, ut videlicet singulos in se suscipiens, & se in singulos transfigurans, compatiendo colligeret. Si ita ipse, ut illi, esset quod impendi sibi ab aliis voluisset &c.* Imitentur hæc Sacerdotes, præsertim Pastores.

Præfatis *Sacularibus* ex Avibus offero *Gruem*. Hujus avis mentio etiam fit in Scriptura, nam Jerem. 8. Ubi nos legimus. *Hirundo & ciconia custodièrunt tempus adventus sui.* Quidam legunt. *Hirundo & grues.* Condiciones istius avis optime

primè conveniunt Reſtoribus & gubernatoribus civitatum. De his conditionibus accuratè ſcribit. S. Ambr. l. 5. Hexam. c. 15. Grues inſuſſe & voluntario uſum nocte ſollicitam exercent cuſtodiam, diſpoſitos vigiles cernas cæteris ſui generis conſortibus quieſcentibus. Aliæ circumeunt & explorant ne qua ex parte inſidie tendantur, atq; omnem deſerunt impigrò ſui vigore tutelam. Poſt ubi vigiliarum tempus fuerit expletum, perfunctâ munere in ſomnum ſe componit præmiſſo clangore ut excitet dormientem cui vicem muneris traditura eſt. At illa volens ſuſcipit ſortem, nec invita & pigrior ſomno renuntiat, ſed impigrè ſuis ſe excutit ſtratis, vicem exequitur, & quam accepit gratiam pari curâ atq; officio repræſentat. Hinc etiam volantes ordinem ſervant & hâc moderatione omnem laborem alleviant, ut per vices fungantur ductûs ſui munere: præcedit enim una cæteris, præſtituto ſibi tempore, & quaſi ante ſigna præcurrit, deinde convertitur, & ſequenti ſortem ducendi agminis cedit. Non diſſimilia de Gruibus ſcribit Plin. lib. 10. cap. 23. Quando proficiſcuntur, conſentiunt, volant ad proſpiciendum altè, ducem quem ſequantur eligunt, in extremo agmine per vices qui acclament diſpoſitos habent, & qui gregem voce contineant. Excubias habent nocturnis temporibus lapillum pede ſuſtinentes, qui laxatus ſomno & decidens, indiligentiam coarguat, cæteræ dormiunt capite ſubter alam condito alternis pedibus ſuſſistentes, dux erecto prævidet collo ac prædicat. Diſcant ab his avibus moderatores ac reſtores invigilare publicæ ſaluti, ſic curare ſingulos tanquam omnes, & ſic omnes tanquam ſingulos. Faciant ut moner Sapiens Proverbiorum 6. *Diſcurre, feſtina, ſuſcita amicum tuum.*

tuum &c. De Alexandro Magno narrat Laërt. lib. 5. in Arist. solitum eum ut plurimum exercis brachiis dormire, & alterâ manu prendere amplectique globum argenteum supra vas a-heneum, ut laxatus somno & in vas cavum illud incidens sonitum cieret, atque dormientem excitaret. An non ille accuratè Grues imitabatur? Excuciant somnum Duces qui capi & trucidari nolunt ab hoste: multos enim somnus perdidit, necique dedit. Holofernes Assyriorum Princeps Judith 13. in lecto suo dormiens ac stertens, capite truncatus est per mulierem. Jahel dormientem occidit Sisaram. *Tullii* inquit Scriptura Judic. 4. *Jahel uxor Aber clavum tabernaculi, assumens pariter & malleum, & ingressa absconditè & cum silentio posuit supra tempus capitis ejus &c.* *Isoseth* 2. Reg. 4. *super stratum suum dormientem in meridie Rechab & Baana frater ejus percutientes interfecerunt.* David hastam & scyphum dormienti in castris Sauli abstulit 1. Reg. 26. quem nullo negotio trucidasset, si libuisset. Samson obdormiens in sinu Dalilæ à Philistiim apprehensus est oculisque orbatus Judic. 16. Infelix exitus paucorum exemplum est omnium. Discant etiam à Gruibus Præfecti, alter alterius onera portare, neq; enim omnia soli onera portare sufficiunt. Constituant ergo fideles Vicarios & Coadjutores, qui suppetias ferant manusq; auxiliatrices. Sequantur salubre consilium quod Jethro Moyfi dedit in constituendis judiciorum Magistratibus Exod. 18. *Audi,* inquit ille Moyfi *verba mea, atq; consilia &c.* Notat etiam Plutarch. lib. de solert. animal: fol. 967. aliter volare grues aëre tranquillo & sereno: aliter densiore & asperiore. Aëre enim tranquillo procedunt in modum lineæ, aëre verò asperiori in modum trianguli, ut cuspide illius sinûs ac dispositionis commodius aërem obsistentem findant. Imitemini & vos istam solertiam ô Præfecti Reipub. & discite hinc, quomodo gubernanda sit Respub. Aliter enim regenda in tranquillitate pacis,

R

aliter

aliter cum spirant venti & ingruunt tempestates bellorum ac tumultuum &c. Constituite tunc bene agmen vestrum ne ventorum rumpatur & scindatur ordo & politia. Porro Judices omnes & Præfatos hic moneo verbis laudatissimi Josaphat 2. Paralip 19. *Videte quid faciatis, non enim hominis sed DEI exercetis judicium, & quodcumq; judicaveritis in vos redundabit. Sit timor Domini vobiscum, & cum diligentia cuncta facite.* Et iterum cap. 6. Vos hortor cum Sapiente. *Audite Reges & intelligite, discite Judices finium terra &c.* Denique cum Psalmista Pl. 2. *Et nunc Reges intelligite, erudimini qui judicatis terram, servite Domino cum timore, & apprehendite disciplinam &c.*

Sequuntur *Virgines* quibus in Strenam do *Lusciniam* seu *Philomelam*, licet in Scriptura non reperiatur. Sed quia in hac avicula multa sunt considerata, quæ virginibus apprimè conveniunt. *Luscini* imprimis propter teneritudinem ægrè ac difficulter potest educari. Sic *Virginem* seu *Virginitatem* diu illæsam servare difficile est. Diximus supra ex D. Hieron. pudicitia formam rem esse teneram & quasi florem pulcherrimum ad levem auram marcescere, lenique flatu corrumpi. Nimirum ut pupilla oculi facilè læditur nisi cum summa providentia custodiatur: ita *Virginitas* facilè detrimentum patitur, nisi omni custodiâ atque cautelâ servetur, ut meritò Sapiens monuerit Eccli. 7. *Filia tibi sunt, serva corpus illarum, & non ostendas faciem tuam hilarem ad illas, trade filiam, & grande opus feceris, &c.* Cui conformis D. Paulus 1. Cor. 7. *Si quis turpem se videri exillimat super Virgine sua, quòd sit super adulta, &c.* Unde non adeò commendandi Parentes qui filios aut filias ad Matrimonium aspirantes, neque de ingressu alicujus Religionis approbatæ seriò deliberantes & cogitantes, diutiùs quàm par est detinent, antequam nuptui tradant, cum sit meliùs nubere quàm uri. Ideòque si non se continent, nubant ait idem Apostol. 2. *Luscini* licet amica-

bilis

bilis sit & grata avicula, tamen decore ac colore plumarum seu pennarum, se non ita reddit commendabilem. Sed illud ex quo potissimum commendatur, internum est. Ita Virginis pulchritudo potissima ab intus. Non se putet Sponso suo amicabilem & gratam fieri externo cultu & apparatus splendore. i. Tim. 2. *Mulieres in habitu ornatae cum verecundia & sobrietate ornantes se, non in tortis crinibus vel auro, vel margaritis, aut veste pretiosa &c. Dum enim ornari cultius & evagari liberius Virgines volunt, ait D. Cyprian, de Habitu Virg. esse Virgines desinunt, furtivo de decore corrupta, viduae antequam nuptiae, non mariti sed Christi adultera, quam fuerant praeiis ingentibus Virgines destinate, tam magna supplicia pro amissa virginitate sensura. Et paulo post. Estote tales quales vos Deus artifex fecit, maneat in vobis facies incorrupta, cervix pura, forma sincera. Non inferantur auribus vulnera, nec brachia includat aut colla de armillis & monilibus catena pretiosa. Crines nullo colore fucari, oculi conspiciendo DEO digni. Et rursus. Sericum & purpuram induti, Christum induere non possunt, auro & margaritis & monilibus ornati ornamenta cordis ac pectoris amiserunt.* 3. Philomela dulcissimè ac suavissimè cantillat, sic de Virgine Christi; Sponsa dicitur Cant. 2. *Sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis & facies decora.* Talem autem addit in dulcissimo suo Cantico Virginum Princeps Luc. 1. *Magnificat anima mea Dominum, &c.* Audi quomodo ad dulcedinem divinarum laudum & Ecclesiasticorum canticorum horretur D. Aug. *de bono Virginit.* *Laudate dulcius quem cogitatis uberiùs, sperate feliciùs cui servitis instantiùs, amate intensiùs cui placetis, ardentiùs. Lychnis accensis & lucernis ardentibus expectate, Dominum quando veniat à nuptiis. Vos adferetis ad nuptias, Agni Canticum novum quod cantabitis cytharis vestris, non, utique tale, quale cantat univèrsa terra, cui dicitur. Cantate, Domino canticum novum, cantate Domino univèrsa terra.*

„ sed tale quale nemo nisi vos, poterit dicere. Sic enim vos vidit
 „ in Apoc. quidam præ cæteris dilectus Agno, qui discumbere su-
 „ pra pectus ejus solitus erat, & bibebat, & eruðtabat mirabilia,
 „ super coeleste DEI verbum. In quo alludit ad illa verba Apo-
 „ calipsis. Cantabant quasi canticum novum ante sedem, & ante
 „ quatuor animalia & Seniores. Et nemo poterat dicere canti-
 „ cum, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, qui empti
 „ sunt de terra. Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinqui-
 „ nati, Virgines enim sunt, hi sequuntur Agnum quocunq; iè-
 „ rit. 4. Nec tantum à dulcedine ac suavitate vocis philomela,
 commendatur, sed etiam à fortitudine & pertinaci quadam in-
 stantia. *Lusciniis*, inquit Plin. lib. 10. cap. 29. *diebus ac noctibus*
continuis quindecim garrulus sine intermissu cantus densante se fron-
dium germine non in novissimum digna miratu ave. Primum tan-
 ta vox tanto in corpusculo, tam pertinax spiritus, &c. Et vobis o Vir-
 gines ut sitis spirituales quædam lusciniæ necessarius est fortis
 & pertinax spiritus; quia dæmon variis modis diversisque arti-
 bus ac fraudibus vestram arcem oppugnat. Fortiter igitur & vi-
 riliter resistendum clamando ad DEum, fortiusque inclaman-
 do divinis ejus auribus, ad implorandam ejus opem his aut simi-
 libus verbis. *DEus in adjutorium meum intende &c.* Et Ps. 117.
Exurge Domine adjuva nos, & libera nos propter nomen tuum. Et,
Dominus mihi adjutor & ego despiciam inimicos meos. Et Matth. 8.
Domine salva nos perimus. Et Ps. 53. *Exurge Domine quare obdor-*
mis? exurge & ne repellas in sinem. Et Ps. 55. *In Domino speravi, non*
timebo quid faciat mihi caro, &c. Denique lusciniæ minores seu
 juniores imitantur versus ac cantus majorum æmulâ quâdam
 attentione, præbentque se audiendo dociles. *Certant inter se in-*
quit idem Plin. palamq; animosa contentio est. Meditantur alia ju-
niores, versusq; quos imitentur accipiunt. Audit discipula intentio-
ne magnâ & reddit, vocibusq; reticens intelligitur emendata carre-
 Etio,

Etio, & in docente quadam reprehensio. Ita & Virgines studeant imitari virtutes perfectiorum, & præbeant se in omnibus piis instructionibus & spiritalibus exercitiis dociles & attentas. Admittant etiam libenter correptionem Seniorum. Cogitent sibi multa deesse ad perfectionem, & studiosè ac sollicitè observent aliorum virtutes ac perfectiones, quas suæ proponant imitationi. Ita refertur apud *D. Bern.* de quodam Monacho, eoque Laico, qui ad ejus pedes se projiciens cum magna confusione seipsum accusabat. Væ mihi, quia Fratrem unum hæc nocte consideravi, in quo triginta virtutes numeravi, quarum nec unam quidem in me invenio. Id ipsum fecit & *B. Bern.* ferm. 5. in Cant. Alium intueor singularis abstinentiæ, alium verò patientiæ admirandæ, alium autem summæ humilitatis, & mansuetudinis, alium multæ misericordiæ & pietatis, istum in contemplatione frequenter excedere, hunc pulsare cælos orationum instantiâ, alios in aliis præeminere virtutibus. Hos, inquam, considero omnes ferventes, omnes devotos, omnes cælestibus donis & gratiis affluentibus, tanquam spirituales vera montes, qui à Domino visitantur. Ego autem qui horum in me invenio nihil, quid me aliud putem quàm unum de montibus Gelbœ, quem præterit in ira & indignatione sua ille cœterorum benignissimus visitator? Filioli hæc cogitatio continet oculorum extollentiam, conciliat gratiam, Sponsi saltibus præparat. Nec minus luculenter *Gregor.* 24. Moral. 6. Qui plenissimè intelligere appetit qualis est, tales debet conspiciere qualis non est, ut ex bonorum forma metiatur quantò ipse desertus bonis deformis est. Ex iis quippe quibus plenissimè bona adsunt, perpendit rectè, quæ sibi minus sunt, atq; in illorum pulchritudine conspicit foeditatem suam, quam in semetipso & perpeti potest & sentire non potest. Justorum ergò debemus vitam conspiciere, ut subtiliter deprehendamus nostram,

stram, illorum videlicet species quasi quædam forma nobis imitanda proponitur, quia nostra lectio est vita bonorum. Ultimò, Lusciniæ satis fecundæ sunt. Dicit enim Plin. loc. cit. eas parere cum plurimum sena ova. Ita Virgines licet steriles sine prolium, fecundæ tamen sint virtutum, gratiarum & privilegiorum DEL. Hinc Isai. 56. *Non dicat Eunuchus qui se castravit propter regnum DEL, nec virgo, ego lignum aridum, quia hæc dicit Dominus Eunuchis, qui custodierunt sabbata mea, & elegerunt quæ ego volui, & servaverunt fœdus meum, dabo eis in domo mea, & in muris meis locum, &c.*

Viduis pro Strena offero Turturem. Convenit hæc avis Viduis ob certas quasdam considerationes. 1. Turtur est coloris ferè cinerei, sic oportet habitum Viduarum esse lugubrem, ab habitu Conjugatorum quæ cupiunt placere viris, & Juvenularum quæ ambiunt maritos, valdè diversum. Sic Judith cap. 10. *Induebatur vestimentis viduitatis suæ,* quibus exuebat se cum ad Holofernem descenderet. Sic & Thamar Gen. 38. cum concepisset ex Juda deposuit habitum suum, & induit se vestimentis viduitatis suæ. Commendat Salvinam viduam D. Hieron. quòd litam purpurisso & cerulsâ faciem super feretrum mariti diluerit, quòd pullam tunicam nigrosq; calceolos candidæ vestis & aurati abaci depositione sumpserit, sicque in jejunio perseveraverit. Habitus ergò nimis ornatus, & sæcularis, qui levitatem atq; lasciviam indicat, minimè decet viduas quæ verè viduæ sunt. Sed etiam fugiat vidua consortium earum, quæ in hac levitate ambulant. Hinc idem Hieron. ad Furiam viduam scribit ita. *Juvenum fuge consortia, comatulos, comptos, atq; lascivos domus tua tecta non videant. Nec Procurator calamistratus, nec formosus collactaneus, nec rubicundus & candidus affecla lateri tuo adhaereat.* 2. Turtur non iterat socialem conjunctionem, semel viduata & orbata compare, ut pulchrè ac disertè testatur D. Ambrosius.

brof. lib. 5. Hexam. cap. 19. *Turtur ubi jugalis proprii fuerit a-
 missione orbata, pertinet ad thalamos. & nomen habet conjugii, cò quòd
 primus amor fecerit eam dilecti morte deceptam. Itaq; iterare conjun-
 ctionem recusat, nec pudoris jura, aut complaciti viri resolvit fæde-
 ra, illi soli suam charitatem reservat. Illi custodit nomen uxoris. Dilectæ
 mulieres quanta sic viduitatis gratia, quæ etiam in avibus prædi-
 catur. Quis has leges turturi dedit? Si hominem quæro, non inve-
 nio: homo enim nullus est aulus, quando nec Paulus est aulus le-
 ges tenendæ viduitatis præscribere. Nam ipse ait 1. Tim. 5. *Volo
 ergo juniores nubere, filios parere, Matres familias esse, nullam occasio-
 nem dare adversario. Et alibi 1. Cor. 7. Bonum est illis si sic per-
 manserint, quòd si se non continent, nubant. Melius est enim nubere,
 quàm viri. Optat Paulus in mulieribus, quòd in turturibus perseverat.
 Et juniores hortatur ut nubant, quia mulieres nostra turturum pu-
 dicitiam vix implere possunt. Ergo turturibus DEUS hunc insudit
 affectum, hanc virtutem continentia dedit, qui solus potest præscribe-
 re quòd omnes sequantur. Turtur non uritur flore juventutis, non ten-
 tatur occasiois illecebrâ. Turtur primam fidem irritam nescit facere,
 quia novit castimoniam servare primâ connubii sorte promissam. Hæc
 S. Hieron. Optat D. Paulus 1. Cor. 7. ut mulieres hanc turturum
 cõditionem imitentur. *Beatior inquit, erit, si sic permanserit secun-
 dùm meum consilium.* At jam, invenire est viduas, quæ vix sepul-
 to primo marito alterum ambiunt. Quæ si juxta D. Hieronymi
 „ monitionem ad Furiam, cogitarent quotidie se morituras, nun-
 „ quam ad secundas nuptias aspirarent. Interim obtendunt ple-
 „ ræq; honestam matrimonii secundi causam. Solent enim, ait,
 „ idem D. Hieron. adolescentulæ viduæ, quarum nonnullæ abie-
 „ runt retrò post Sathanam cùm luxuriatæ fuerint in Christo, nu-
 „ bentes dicere. Patrimonium meum quotidie perit, majo-
 „ rum meorum hæreditas dissipatur, servus meus contumeliosè,
 „ locutus est, imperium ancilla neglexit. Quis procedet,
 ad pu**

„ ad publicum ? quis respondebit pro agrorum tributis ?
 „ parvulos meos quis erudiet ? & vernulas quis educa-
 „ bit ? Et hanc pro nefas causam opponunt matrimonii, quæ
 „ vel sola debuit nuptias impedire. Superducit mater filiis non
 „ nutricium sed hostem : non Parentem sed Tyrannum, inflam-
 „ mata libidine obliviscitur uteri sui, & inter parvulos suas mi-
 „ serias nescientes, lugens dudum, nova nupta componitur.
 „ Quid obtendis matrimonium ? quid superbiam servulorum ?
 „ conficere turpitudinem. Nulla idcirco maritum ducit ut cum
 „ marito non dormiat. 3. Turtur est avis gemebunda, sic vi-
 „ duarum est gemere ob varias calamitates in quas se incidisse co-
 „ gnoscunt. Dicant ergo sæpè cum Propheta Pl. 26. *Laboravi in*
gemitu meo &c. Pl. 37. Rugiebam à gemitu cordis mei, &c. Pl. 101.
Pl. 37. Gemitus meus non est à te absconditus. 4. Turtur non quæ-
 rit arbores frondosas nec opacas, sed siccas & foliis orbatas : ita
 viduæ non quærant oblectationes mundanas, nec carnales deli-
 cias. Nam 1. Tim. 6. *Vidua quæ in deliciis est, vivens mortua est.*
 Hoc est, in evidenti est periculo mortis. Sic enim dicimus de a-
 liquo, *perit*, cum in gravem se mortis coniecit occasionem. Sed
 Isaïæ 38. *Recogitent annos suos in amaritudine anime sue.* Amenc
 loca solitaria, incumbant pœnitentiæ operibus, jejurent cor-
 pusque suum castigent, & secundæ quasi virginitatis agant vi-
 tam. Denique Turtur avis est pudicissima semper habitans in
 sublimibus, ut ait D. Hieron. lib. 1. contra Jovinian. imitentur
 viduæ hanc pudicitiam. Vult enim Apost. 1. Tim. 3. *Mulieres esse*
sobrias & pudicas. Habitent etiam in sublimioribus. Pl. 90. *Altis-*
simum Dominus posuit refugium suum. Ædificent in profundissi-
 mis Christi vulneribus, ut possint, Eph. 3. *Comprehendere cum omni-*
by Sanctis quæ sit latitudo, & longitudo, sublimitas, & profundum, &c.
Conjugatis in Strenam offero Columbam. Conditiones e-
 nim columbæ Conjugatis rectè conveniunt. Inprimis colum-
 bæ ser.

bæ servant conjugalem quandam pudicitiam, nec thorum violant. Conjugati servate fidem hinc inde promissam, sitq; vobis nefas & horret dum crimen violare thorum alterius. Heb. 13. Mementote honorabile esse Connubium in omnibus & thorum immaculatum, fornicatores & adulteros judicare DEum. Mementote verborum D. Job 31. *Si deceptum est cor meum super muliere, & si ad ostium amici mei insidiatus sum, scortum alterius sit uxor mea, & super illam incurventur alii hoc enim nefas est & iniquitas maxima: ignis est usq; ad perditionem devorans, & omnia eradicans genimina.* Audite etiam Sapientem Prov. 6. *Qui adulter est, propter cordis inopiam perdet animam suam. Turpitudinem & ignominiam congregat sibi, & opprobrium illius non delebitur.* Et Eccli. 23 *Omnis homo quasi transgreditur lectum suum contemnens in animam suam, & dicens, quis me videt? tenebrae circumdant me, &c.* Sic & mulier omnis relinquens virum suum & stituens hereditatem ex alieno matrimonio &c. 2. In columbis commendatur simplicitas dicente Christo Matth. 10. *Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbe.* Laudandi Conjuges simplices & recti, à quibus abest zelotypia. Ab ejusmodi simplicitate commendatur D. Job. c. 1. *Erat ille simplex &c.* Magnum in conjugio malum zelotypia. Dolor cordis & luctus mulier zelotypa inquit Eccli. 25. *In muliere zelotypa flagellum lingvæ omnibus communicans.* Grave malum zelotypia inquit D. Chrysoft. hom. 56. in cap. 38. Genes. *Et desinit in insipientiam ut evenit Racheli dicenti marito, da mihi liberos, alioquin moriar, emulando Liam sororem suam quæ pepererat.* Inconsiderata enim fuit hæc muliebris petitio animæq; ab emulatione impugnata. Et term. 10. in 4. Eph. *Zelotypia sursum ac deorsum versat ac turbat omnia, & non solum terrarum orbem, sed etiam Ecclesiam innumeris malis opplevit.* Caveant sibi Conjuges ab hoc malo & servent simplicitatem columbinam, sintq; oculi eorum oculi columbarum.

3. Columba fuit nuncia pacis, Emisit enim ex arca Noë columbam

S

bam

bam cessante diluvio Gen. 8. quæ reversa sub vesperam portavit ramū oliivæ virentibus foliis in ore suo. Unde Noë intellexit quòd cessassent aquæ super terram. O Conjuges estote & vos pacifici, aut si ingruente aliquâ tempestate pax domestica turbata fuerit vel expulsa, illico inferte ramum pacis. *In tribus enim beneplacitum est spiritui meo ait Eccli. 35. quæ sunt præbentia coram DEO & hominibus, concordia fratrum & amor proximorum, & vir & mulier benè sibi consentientes.* In signum pacis servant columbæ communem domum, servant & Conjuges comunem domum, non habitent separatim vel divisim, non cogitent divortia. *Iu. 1. Cor. 7. qui matrimonio juncti sunt, precipio, non ego, sed Dominus, uxorem à viro non discedere quòd si discesserit, manere innuptam, aut viro suo reconciliari & similiter, vir uxorem non dimittat. Precepit Dominus, ait D. Hieron. lib. 3. ep. 10. Uxorem non debere dimitti exceptâ causâ fornicationis, & si dimissa fuerit, manere innuptam. Quidquid viris jubetur, redundat in feminas. Neq; enim adultera uxor dimittenda est, & vir mechus retinendus. Quod non licet feminis, aequè non licet viris, & eadem servitus pari conditione censetur. Alia sunt leges Casarum, alia JESU Christi. Aliud Papinianus, aliud Paulus noster precepit. Apud illos viri impudicitie frana laxantur, & solo lupro atq; adulterio condemnato, passim per lupanaria & ancillulas libido permittitur, quasi culpam dignitas faciat non voluntas.*

4. Columba masculus parturienti fœminæ solatia ac ministeria affectuosè præstat. Et vos mariti subsidio & solatio uxoribus gravidis & infirmis, aut quâvis necessitate laborantibus estote. *Vir. 1. Pet. 3. similiter cohabitantes secundum scientiam quasi infirmiori vasculo muliebri impartientes honorem tanquam & coheredibus vite æternæ, ut non impediatur orationes vestra. Considera mulierem ait. D. Chrysof. hom. 27. in 10. ad Cor. 1. Debile vas esse. Tu autem vir propterea Princeps factus es, & capitis loco datus, ut subdita feras imbecillitatem. Velis igitur tuum illustrare principatum, quòd facies,*

cies, si subdita non insultaveris. Si enim illam qua suum post te locum obtinet contumeliâ afficis, non parùm tui principatûs derogas honori. Et paulò post. Quotiescunq; aliquid molesti domi contigerit, si quid uxor peccaverit consolare & noli merorem auferre. Quod si invicem onera ferenda sunt, multò magis uxoris: & si pauper sit noli exprobrare, & stultia nolite insultare, sed esto modestior, etenim tuum membrum est, & caro una facti estis. Refert ibidem exemplum de quodam Philosopho, qui cùm malam haberet uxorem, pravam, temulentam, & interrogaretur quâ gratiâ ejus mores toleraret, respondit, ut gymnasium & palæstram Philosophiæ domi habeam. Ero enim inquit tum cæteris mansuetior, cùm in eâ toleranda domi erudiar.

Jam ad fructum matrimonii quæ est proles. Pueris ergò & Adolescentibus do *Ciconiam*, de hac dicit Scriptura, quòd custodiat tempus adventûs sui. Utinam & vos Adolescentes custodiretis, & cognosceretis tempus adventûs vestri, quare nimirum in hunc mundum veneritis, non ad otia, ludendum, bibendum, comedendum, luxuriandum, pejerandum, mentiendum, &c. Sed ad, DEO, Parentibus serviendum, & obsequendum. Quod quidem erga Parentes obsequium vos *Ciconiæ* docent, quæ Parentibus jam senio confectis & quodammodo implumibus subsidium afferunt, ac tegumentum præbent eos cooperiendo propriis alis. Hinc avis ista apud Romanos *pia* dicebatur, seu pietatis symbolum. Discant exemplo ejus Filii Parentum necessitati subvenire, eosq; si pauperie gravantur sustentare, hoc enim est verè Parentes suos honorare ut Christus testatur Matth. 15. *Deus dixit. Honora Patrem & Matrem, vos autem Scribæ & Pharisei dicitis, quicumq; dixerit, Patri vel Matri munus quodcunq; est ex me tibi proderit, & non honorificabit Patrem vel Matrem suam, &c.* *Ciconia* est avis elingvis aut non nisi particulam linguæ habens, non sicut ergo adolescentem multum loquaces & garruli, sed discant lin-

lingvam compescere. Proximus ille DEO qui scit ratione tacere. Hinc Eccli. 32. *Adolescens loquere in tua causa vix, &c.* Et Prov. 18. *Qui prius respondet quàm audiat stultum se esse demonstrat.* Et Eccli. 11. *Priusquàm audias ne respondeas verbum, & in medio Seniorum ne adjicias loqui.* Imitentur exemplum Christi duodennis, quem, Luc. 2. dicitur, sedisse in medio Doctorum audientem illos & interrogantem. Prius, inquam, audientem, quàm interrogantem. Hæc de Conjugatis & Filiis.

Servorum & ancillarum oblivisci non oportet, quia Dominus formam servi accipere dignatus est: his igitur pro Strena largior Gallum, cujus conditiones illis applico. Gallus, in primis, est avis domestica, manens in territorio Domini sui, neque per alienas ædes multum discurret. Sic decet servos & ancillas se continere domi, nec passim discurrere vel egredi, nisi quando mittuntur. Decet eos custodire domum, ibique paratos esse, ut pulsantibus aperiant, ut Christus D. dicit in quadam parabola Luc. 12. *Sini lumbi vestri praeincti, &c.* Gallus multum vigilat, dormientesq; tempestivè excitat. Luc. 12. *Beati servi illi quos cum venerit Dominus &c.* Gallus attollens caput videtur uno oculo cœlum, altero terram aspicere, sic faciant servi quæ jubentur dum non repugnent æquitati vel honori Dei. Quia Act. 5. *potius obediendum Deo quàm hominibus,* alterum oculum ad voluntatem Dei attollant, altero verò Domini terrestris voluntatem aspiciant. Duobus enim illos Dominis oportet servire, sed non sibi contrariis, non sic placere debent homini ut displiceant DEO. Alioqui Gal. 1. *Si adhuc hominibus placerem potius quàm DEO, Christi servus non essem.* Gallus terram scalpendo escam eruit ac sollicitè cibum quærit non otiosè obambulat, sic & vos in sudore vultus vestri vescamini pane vestro. 2. Thess. 3. *Qui non vult operari non manducet.* Gallus si reconditam eruerit escam eam sibi non reservat, aut saltem non soli, ita si famulorum labor

bor cedat in Dominorum utilitatem. Denique gallus leoni ferarum generosissimo & fortissimo terrori est. Prov. 30. Sic vitam vestram componite & instruite servi, ut terrori sitis diabolo, qui tanquam leo rugiens querit quem devoret. 1. Petr. 5. Hoc autem fiet si frequenter & devotè Sacramento Dominici Corporis vos munieritis, cum enim tanquam leones ignem spirantes ab hac mensa recedatis facti diabolo terribiles, ut ait Chrysostr. hom. 61. ad populum.

Pueris in Strenamo *Vermiculum* sed alatum instar avis, *Apem*. Est valdè diligens & assidua temporis sui exactam rationem habet, colligit namque in æstate formicarum more ea quibus vivat hyeme. Discant ejus exemplo Pueri præsertim scholares diligenter ac fructuosè tempus suum expendere ac collocare. Sint assidui in studiis aliisque honestis ac salutaribus exercitiis. *Nulla dies abeat quin linea ducta supersit*. Cogitent illud Catonis. *Non jacet in molli veneranda scientia lecto: ipsa sed assiduo parva labore venit*: Rursum illud Horatii; *Qui studet optatam cursum contingere metam, multa tulit, fecitq; Puer, sudavit & alfit*. Meminerint DEum omnia laboribus vendere. Diligenter seminent in juventute ut aliquando metant in senectute. Nam ut Sapiens dixit Ecclesi. 25. *Qua in juventute tua non congregasti quomodo in senectute invenies?* Apis delectatur floribus, iisque frequenter circumvolitando præsens est, gaudetque florum odore. Ita gaudeant Pueri & scholares floribus virtutum, & libenter & frequenter conversentur cum eis, qui Christi sunt bonus odor. 2. Cor. 2. seu qui virtutum odorem ex se diffundunt. Agant & tradant cum ingenuis, & piis suæ sortis juvenibus, non cum perversis ac depravatis; ne eorum vitiosos mores induant, cum bonis enim boni erunt, & cum perversis pervertentur. Prov. 22. *Adolescens juxta viam suam & cum senuerit non recedet ab ea*. Apes sequuntur Ducem suum eique in omnibus obtemperant, ita

Pueri & scholares Præceptores suos qui eis sunt duces vitæ ac morum, libenter sequantur, illisque in omnibus prompto animo obediant aliquid præcipientibus. Apis est animal sobrium ac castum. Sobrietas ac castitas in signe sunt ornamentum juventutis. Hinc Apost. Tit. 2. *Juvenes hortare ut sobrii sint.* Sobrietas acuit ingenium, & gignit subtilem sensum; & è contrâ, pingvis venter non gignit tenuem & subtilem sensum. Ut ergo juvenes felicem in studiis faciant progressum, sobrii sint. Castitas quoque eos maximè decet, nam ut Horat. *Qui studet operam cursu contingere metam. Abstineat Venere & Baccho.* Denique Apes gaudent alveari suo libentissimè que illud ingrediuntur. Ita pueri & studiosi frequenter intrent Ecclesiam deprecaturi DEUM pro felici studiorum successu, & invocaturi gratiam Spiritûs S. Nam non minùs aliquando orando quàm studendo & laborando in eruditione proficitur, ut D. Thomæ, Bernardo, Bonaventuræ contigisse legimus.

S T R E N A VII.

De Animalibus Quadrupedibus.

Daturus nunc sum omnibus & singulis statibus pro Strena Christum D. sub diversis animalibus consideratum & figuratum in Scriptura.

Sacerdotibus ergo do Christum tanquam *Cervum*. Comparatur enim Cant. 2. *hinnulo cervorum. Similis esto dilectæ mi capræ, hinnuloq; cervorum.* Diversa in Cervis considerantur, quæ Christo ejusque Sacerdotibus conveniunt. 1. Christus mirabiliter salit. Salit è sinu Patris in sinum Virginis, è sinu Virginis in terram, è terra in crucem, è cruce in sepulchrum, & infernum. Hinc Cant. *Ecce iste venit saliens in montibus, transiliens colles.* Transilient etiam Sacerdotes foveas peccatorum, lapides offensionum.